

نمتهای را که در اشباه هستند فانسع شوند.

بودجه یکی از مجلهائی است که برای تنقیدات در اطراف تشکیلات مملکت موقع بسیار مؤثری است و بودجه خواهد آمد.

نظرهای مختلفی که يك قسمتش را آقای حائریزاده و يك قسمتش را آقای مدرس بیان فرمودند و شاید در دیگرانهم این نظریه باشد.

بنده فعلاً آن را تعقیب نمیکنم برای این که بنا بر تقاضای رفقای اکثریت يك مجلسی بعجله شده است و ما آمده ایم که بگوئیم بودجه وزارت جنگ در حدود نه میلیون و دوست هزار تومان تصویب شود.

ولی بنده نمیفهمم چه موجب شده است و در واقع چه کاسه زیر این نیم کاسه هست که با عجله در این موقعی که آقایان وزراء برای دادن توضیحات در جلسه خصوصی تشریف آورده اند آنوقت يك لایحه بیاورند و بگویند در این حدود بودجه وزارت جنگ را برای تا آخر سال تصویب کنید این چه مناسبت دارد؟

این است که بنده پیش نهاد کرده ام برای یکماه منظور شود. باز هم عرض میکنم که موقع مذاکره بودجه بهترین موقعی است برای اصلاحات تشکیلات مملکتی.

حالا میل دارید ابد آن تنقیدات را گوش ندهید و اصفا فرمائید مختارید و الا عاجلتاً برای يك ماه تصویب شود تا رایرت کمیسیون مجلس آمده و در ضمن سایر اقلام بودجه این قلم هم تصویب شود.

اینجا يك نکته را هم با آقای سردار معظم خواستم عرض کنم که ایشان باید بدانند و کیل نیستند وزیر هستند و در موقعی که دفاع میفرمایند ملتفت باشند درست دفاع فرمایند.

نایب رئیس - آقای مشار اعظم
(اجازه)

مشار اعظم - بنده هم بایش نهاد آقای عماد السلطنه موافقم
نایب رئیس - پیش نهاد آقای عماد - السلطنه که دولت هم قبول فرمودند ماده واحده خواهد بود.

رای میگیریم باورقه ، آقایانی که موافقت ورقه سفید و الا ورقه کبود خواهند داد

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه این طور حاصل شد)

ورقه سفید (۷۷)

ورقه کبود (۲۴)

نایب رئیس - عده حاضر (۹۱)
با اکثریت ۷۷ رأی تصویب شد.

اسامی موافقین :

آقایان - عماد السلطنه - سردار منتصر صولت السلطنه - رئیس التجار - وکیل الملك محمد ولی میرزا - حاج میرزا اسدالله خان سهام السلطان - مقوم الملك - مدیر الملك صدرائی - تدین - شریعت زاده - آقا میرزا سلیم خان ایزدی - روحی - سید ابراهیم غلامحسین میرزا - مصدق السلطنه - آقای شیخ محمد علی طهرانی - حاج سیدالمحققین ضیاء الاطباء - ضیاء الواعظین - سردار نصرت - آقا میرزا سید احمد بهبهانی - شیخ الاسلام - ملک التجار - صدق السلطنه ارباب کیخسرو - مشیرالدوله - آقا شیخ هادی شیخ رئیس - یمن الملك - آقا میرزا یدالله خان - احتشام الحکماء - دیوانیگی مشیر معظم - صدرالعلماء مفتی - کی استوان معتمد السلطنه - رهنما - ناصر الاسلام - حاج عز الممالک - اعتبارالدوله - اخگر - سردار فاخر - محمد هاشم میرزا شیخ رئیس آقا شیخ محمد علی الموتی - آقا شیخ جلال الدین - آقا سید کاظم - آقا میرزا رضا افشار - علائی - سلیمان میرزا - سیف الله خان اسکندری - سردار مفخم - شیروانی نجات - ضیاء الملك - سالار لشکر - آقا سید یعقوب - معاضد السلطنه - حاج میرزا عبدالوهاب - میرزا آقا خان - امیر احتشام امیر اشرف - مصدق الملك - وحیدالدوله یاسائی - عظیمی - مشار اعظم - آقا میرزا شهاب الدین - شیخ المراقین زاده - آقا میرزا سید حسن کاشانی - هایم - اقبال الممالک معظم السلطان - سهراب خان - هرمزی

اسامی مخالفین :

حاج آقا اسمعیل - ملک الشعراء - حائری زاده - زعیم

نایب رئیس - چون جلسه خصوصی با حضور آقایان وزراء باید تشکیل شود اگر اجازه فرمائید جلسه را ختم میکنیم جلسه بعد روز پنجشنبه سه ساعت و نیم قبل از ظهر.

دستور بودجه مملکتی (مجلس نیم ساعت از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی -

مؤتمن الملك

منشی - علی اقبال الملك

منشی - معظم الملك

جلسه نمودم

صورت شرح مجلس

یوم پنجشنبه دوازدهم قوس ۱۳۰۳ مطابق هفتم

جمادی الاولی ۱۳۴۳

مجلس یکساعت و بیست دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید.

(صورت مجلس سه شنبه دهم قوس را آقای اقبال الممالک قرائت نمودند)

رئیس - آقای اخگر

(اجازه)

اخگره آقای دست غیب را غائب بی اجازه نوشته اند در صورتیکه بواسطه مصیبتی که بایشان وارد آمده بود معذور بودند استدعا میکنم در صورت مجلس اصلاح شود.

رئیس - چیزی ننوشته بودند باید یاد داشتی بدهند تا کمیسیون ارسال شود.

آقای آقا میرزا شهاب

(اجازه)

آقا میرزا شهاب - بنده قبل از دستور از آقای وزیر مالیه سؤالی داشتم اجازه میخواهم.

رئیس - آقا سردار متمم

(اجازه)

سردار متمم - بنده بواسطه کسالت مزاج کتباً اجازه خواسته بوده بنده را غائب بی اجازه نوشته اند استدعا میکنم فرمائید اصلاح شود.

رئیس - باید چیزی مرقوم فرمائید.
سردار متمم - عرض کرده ام.

رئیس - آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده - بنده قبل از دستور عرض داشتم.

رئیس - فیر از این دو فقره دیگر ایرادی نیست؟

(گفته شد خیر)

رئیس - صورت مجلس بعد از ظهر قرائت میشود.

(صورت مجلس عصر سه شنبه را آقای اقبال الممالک قرائت نمودند)

رئیس - آقای سردار عشایر

(اجازه)

سردار عشایر - بنده را غائب بی اجازه نوشته اند در صورتیکه دو ساعت بغروب مانده خبر دادند که برای جلسه خصوصی حاضر بشویم بنده هم حاضر شدم تا غروب هم این جا بودم ولی جلسه تشکیل نشد بنابراین خواستم عرض کنم که بی اجازه نوشتن بنده مورد ندارد چون برای جلسه علنی کسی بمن خبر نداد.

رئیس - صحیح است مورد ندارد.
آقای شیخ عبدالرحمن

(اجازه)

آقا شیخ عبدالرحمن - بنده را هم غائب بی اجازه نوشته اند در صورتیکه بنده را برای جلسه علنی خبر نکرده بودند.

رئیس - بسیار خوب این هم صحیح است آقای داور پیشنهاد کردند جلسه ختم شود. بعضی از نمایندگان صحیح است.

رئیس - آقای داور

(اجازه)

داور - چون يك امثال مهمی در پیش است که در خارج هم یکمده از آقایان

نمایندگان مدتی مشغول مذاکره بودند و میخواستند بازبیش از اینها مورد مذاکره واقع شده و در آن صحبت شود باین مناسبت بنده پیشنهاد کردم جلسه ختم شود البته وقتی جلسه ختم شد آقایان تشریف بیاورند در خارج و می نشینیم صحبت میکنیم.

جمعی از نمایندگان - صحیح است.
رئیس - آقای مشار اعظم

(اجازه)

مشار اعظم - بنده باین مجلس گفته میشود که نمایندگان کم کار میکنند و اوقاتنی که باید مشغول امور مملکتی باشند بمذاکرات خارجی میگذرانند و جلسات مجلس خیلی عرش کوتاه است و ساعاتش کم است کارها هم اینطور معوق میمانند.

از یکطرف هم وقتی ملاحظه میکنیم باوجود این اظهارات يك نظریات متضادی پیدا میشود و يك روزی را میخواهند تعطیل کنند و يك جلسه را که ممکن است ارزش

فوائدی بدست بیاورد میخواهند او را عبث کنند بنده و همچنین غالب آقایان نمایندگان هنوز ملتفت نشده ایم که این موضوع اهمیت دارد چیست؟ يك موضوعی نمیشود فرض کرد برای مذاکراتی که بنظر چند نفر از آقایان نمایندگان آمده باشد اگر هم با اهمیت تلقی شده باشد و اگر يك مطالبی بین چند نفر در جریان است که میخواهند آن نتایجی بدست بیاورند مستلزم این نیست که مجلس تعطیل شود و کارهایی که ما خیلی بآن علاقه مند هستیم میل بودجه مملکت بتعمیق بیفتد و آقایان اگر خیلی بآن مذاکرات علاقه مند هستند ممکن است در موقع تنفس یا بعد از ظهر یا عصر یا شب يك حرفهائی را که میدانیم اینقدر اهمیت ندارد به نشینند و صحبت کنند و الا فیر از این باشد بنده مخالف با ختم جلسه

رئیس - رأی گرفته میشود آقایانی که با ختم جلسه موافقت قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.
(مجلس تقریباً سه ربع قبل از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملك

منشی - علی اقبال الممالک

منشی - معظم السلطان

جلسه نمودم

صورت شرح مجلس

یکشنبه پانزدهم قوس

یکهزار و سیصد و سه

مطابق دهم جماد الاولی

یکهزار و سیصد و چهل و سه

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید

(صورت مجلس یوم پنجشنبه دوازدهم قوس را آقای آقا میرزا جوادخان قرائت نمودند)